

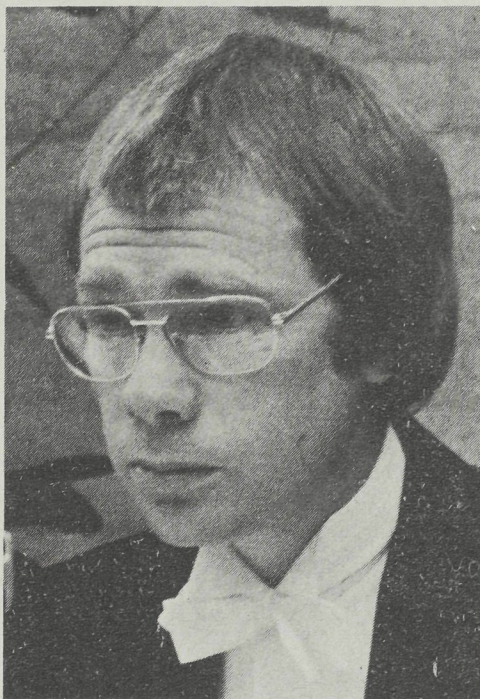
Dr. Faber in proefschrift:

Burgemeester zou méér 'eerste burger' moeten zijn

'Het eenige wat ik wensch is om door het maken van eene aanbeveling de regering te noodzaken bij het doen van benoemingen tot burgemeester, overeenkomstig den geest der gemeentewet te letten, of de benoemde geschikt is om voor de belangen der gemeente te waken en die te bevorderen. Thans let de regering bijna uitsluitend op de benoemde eenige kennis heeft tot het uitvoeren der verrigtingen van Staatsdienst,

'Het zou toe te juichen zijn als men zich in orthodox-protestantse kring vaker de vraag gaat stellen of een abonnement op De Telegraaf ook in strijd kan zijn met de zogenaamde doopbelofte', aldus stelling 6 bij het proefschrift van dr. Faber. Was het zijn bedoeling christen-Telegraaflezers te doen vermanen door hun wijkouderlingen?

VU-magazine verzocht hem een toelichting op de stelling te geven. Centraal stond voor dr. Faber, dat ten aanzien van bladen als De Telegraaf en - wellicht in nog sterkere mate - van omroepen als AVRO en Tros, 'elke kritische drempel' is verdwenen. Het orthodoxe volksdeel heeft De Telegraaf ingepast in zijn levenspatroon en reageert niet meer kritisch op dit blad. 'Wel op een blad als Vrij Nederland of op omroepen als de VARA en VPRO, maar er bestaat een ontstellende blinde vlek in orthodoxe kring voor verschijnselen als Telegraaf en aanverwante zaken. Wanneer men over secularisatie spreekt, is die naar mijn idee hier te vinden'. 'Het gaat mij erom, dat de mensen een verband leggen tussen wat ze geloven en wat ze doen, wat hun levensstijl is. Wanneer men De Telegraaf leest zou men zich ervan bewust moeten zijn dat die 'van deze wereld' is en dat een christen dat niet behoort te zijn.'

die aan den burgemeester zijn opgedragen,' zo sprak het liberale kamerlid Van Kerkwijk bij het debat in maart 1880 over een door hem ingediend initiatief-wetsontwerp. De strekking daarvan was de gemeenteraden meer dan tot dan het geval was in te schakelen bij de benoemingen van burgemeesters. Als het aan Van Kerkwijk had gelegen, dan zou een burgemeester in het vervolg rechtstreeks door de raad worden gekozen, maar aangezien de grondwet niet in zo'n procedure voorzag, kon het ontwerp-Van Kerkwijk niet meer bevatten dan een benoeming van burgemeesters door de Kroon 'nadat door de Raad eene aanbeveling van drie personen door tusschenkomst van Onzen Commissaris in de provincie aan Ons is ingediend'. Uit wat het liberale kamerlid tijdens het debat zei, viel op te maken dat hij de praktijk die z.i. bij de benoeming van burgemeesters was gegroeid, betreurd. In plaats van gegadigden te benoemen die zich vooral als 'gemeente-ambtenaar' zouden kunnen doen gelden, vonden de provinciale en rijksover-

heden vooral die kandidaten geschikt die 'eenige administratie' konden voeren of 'de bevelen van de Commissaris des Konings' wilden opvolgen. Van Kerkwijk daarentegen had liever een 'burgervader' dan een bureau-craat als burgemeester; liever een man die een gemeente kon leiden, ontwikkelen en de welvaart kon bevorderen, dan iemand die het accent legde op 'het belang van de staatsdienst'.

Misstanden

Doordat vooral werd gelet op de bruikbaarheid van een nieuw te benoemen burgemeester als rijksambtenaar, waren volgens Van Kerkwijk talrijke misstanden gegroeid. Zo waren er wel burgemeesters, die als ze wat krap bij kas zaten, 'drilscholen' hadden geopend. 'Degenen, die mislukt waren en ongeschikt om eene carrière te volgen, werden naar zulke drilscholen gezonden.' Stoomcursussen dus, door burgemeesters verzorgd, ten bate van collega's in spé. Uit wat Van Kerkwijk in de Kamer zei, kreeg men de indruk dat er dankzij zulke 'opleidingen' nogal wat kneusjes in het ambt waren terechtgekomen. 'Sommigen waren reeds in verschillende betrekkingen mislukt, ja hadden zelfs examen gedaan voor klerk aan een der ministeriën en waren niet geplaatst, maar werden toch burgemeester van eene belangrijke gemeente'. 'Er zijn burgemeesters die wegens hun onzedelijk gedrag, de gemeente waar zij woonden moesten verlaten, die zich in eene andere plaats vestigden en kort daarop tot burgemeester in die plaats werden benoemd. Waarom? De Commissaris des Konings onderzocht niet waar hij had behoren te onderzoeken, maar schreef slechts een briefje aan een lid der Provinciale Staten die in de buurt woonde; deze gaf goede inlichtingen en de man die zoo onzedelijk was, dat hij als het ware door de ingezetenen uit zijn vroegere gemeente was weggejaagd, werd burgemeester. Ik heb burgemeesters gekend, die, na al wat zij bezaten te hebben doorgebracht, kwamen te sterven en hun boedel in zulk een ellendigen toestand achterlieten, dat de ingezetenen geld bijeen moesten brengen om de begrafenis-kosten